

B

**DIRK
KURBJUWEIT**

M A I

ROMANAS

*Baimē keičia mūsu morālēs
normas. Tai didelis literatūris
pasiekimas.*

HERMAN KOCH

baltos lankos

E

Dirk Kurbjuweit

Baimė

Iš vokiečių kalbos vertė Dalia Kižlienė

baltos lankos

Pirmą kartą poną Tiberijų išvydau, kai naujajame bute buvome pragyvenę šešias savaites. Žmonai jau buvo tekę jį susitikti, jis iš pažiūros keistas, tačiau esąs malonus, pasakė ji man. Ką reiškia – keistas, paklausiau. Žmona gūžtelėjo pečiais. Išmečiau jį iš galvos. Susipažinau su ponu Tiberijumi, kai vieną vakarą grįžęs namo netyčia paspaudžiau jo durų skambutį. Jis užlipo laiptais ir atidarė man laukujes duris, ne, ne tas žodis, iš tikrųjų jas atplėšė. Galgi ne pas mane atėjote, tarė. Suglumęs spoksojau į jį, nieko nesakydamas. Jis buvo mažas, jis buvo storas, tačiau ne suglebęs, o stamantrus. Atrodė judrus, lankstus, panašus į gimnastą, sulaukusį vidutinio amžiaus, galėjo būti bebaigiąs, o gal jau perkopęs ketvirtą dešimtį. Didelė galva, aukšta kakta ir plaukai, šiek tiek primenantys Elvio Preslio, nes sušukuoti atgal. Akyse blykčiojo kažkas svetimo, kas man iš karto pasirodė nemalonu. Negaliu tiksliai apibūdinti, kas tai buvo, gudrumas, tai neabejotina, ir irzulys, gal todėl, kad jam sutrukdžiau, tačiau jo žvilgsnyje nebuvo nieko vienareikšmiškai blogo, sakykim, brutalumo arba niekšiškumo, greičiau troškimas išgyventi, ir dar baimė. Nežinau, gal visa tai sukūriau vėliau. Iš arti mačiau jį tik porą sykių. Prašom atleisti, galiausiai pralemenau. Nieko baisaus, atsakė jis vpytelėjęs. Užlipau laiptais ir pabeldžiau į mūsų duris. Buvau priblokštas, kitaip nepasakysi, mane tučtuojau apniko jausmas, kad padariau klaidą pirkdamas šį butą, nors ponas Tiberijus neatrodė baisus, neatrodė grėsmingas, išties ne. Gal čia tiktų žodis „savotiškas“, ponas Tiberijus man pasirodė savotiškas. Tai tikriausiai nėra priežastis nenorėti gyventi su žmogumi viename name arba jo bijoti, tačiau jaučiausi kaip tik taip.

Nieko apie jį nežinojome. Jis akivaizdžiai nėjo į darbą, o jei ir išeidavo iš namų, pasak mano žmonos, netrukus grįždavo

su maišeliais iš prekyboscentro, ne iš katros nors iš dviejų mūsų rajone esančių ekologiškų produktų parduotuvių, bet iš „Penny“. Dieninės užuolaidos jo bute nuolat būdavo užtrauktos, vakarais ir naktinės, tada matydavome šviečiant televizorių, o kartais ir girdėdavome jį. Filmai, kuriuos žiūrėjo ponas Tiberijus, nebuvo prasti, ne koks nors šlamštas, o Holivudo klasika, jis mėgo Dastiną Hofmaną, vis nugirsdavau dialogų nuotrupas iš „Absolvento“, Maratonininko“, „Tutsi“ ar „Lietaus žmogaus“.

Pirmaisiais mėnesiais nieko neįvyko, ir aš nusiraminau. Jis maloniai elgėsi su mano žmona, taip pat ir su vaikais. Kartą per kompiuterį parodė sūnui trumpą filmuką apie gyvūnus, žmona nematė čia nieko blogo, aš irgi nemačiau. Iškepęs sausainių, pastatė lėkštę prie mūsų durų. Po sausainiais gulėjo raštelis: Mieliems kaimynams. Sausainius suvalgėme, ponas Tiberijus neabejotinai buvo puikus kepėjas. Vaikai jį pamėgo. Sekmadieniais pusryčiaudami svetainėje regėdavome jį devintą valandą išeinantį iš namų, grįždavo po pusantros valandos. Spėjome, kad eina į bažnyčią, kitaip nei mes, mes einame tik per Kalėdas, o tada tikrai jį išvydau, kaip ir aš, giedantį „Linksmą giesmę“. Sėdėjome apačioje, o jis viršuj; jam pasilenkus per baliustradą ir pažvelgus į mus, jį pastebėjau.

Sausį žmona papasakojo, kad ponas Tiberijus dažniau kepa jai ir vaikams pyragus. Grįžtančiai namo jis iš savo buto automatiškai atidaro sodo vartelius. Lyg manęs lauktų, pasakė Rebeka. Dažnai ant mūsų kilimėlio prie durų padėta skarda su pyragu arba pica. Ji jaučiasi stebima. Gal su juo pakalbėti, paklausiau. Rebeka sudvejojo, pasvarstė ir tarė: Ne, jis tik nori būti malonus. Šiandien sau prikaišioju, kad nieko nesiėmiau, nepareikalavau pasiaiškinti, gal būčiau užkirtęs kelią tolesniems įvykiams, o gal ir ne. Nesvarbu, vis tiek privalėjau pamėginti.

Vasario 11 dieną mano dienoraštyje atsiranda pirmas įrašas, liudijantis, kad reikalai su ponu Tiberijumi pakrypo pavojinga linkme. Kitoje pusrūsio pusėje yra mums priklausanti skalbykla. Jau kurį laiką ponas Tiberijus, išgirdęs, kad mano žmona ten džiausto skalbinius, ateidavo iš savo buto. Plepėdavo su ja, maloniai, netgi linksmai, ir iš pradžių Rebekai buvo visai smagu, kad dirbant tokį nuobodų darbą kažkas palaiko jai draugią. Vasario 11 dieną ji taip pat džiaustė skalbinius, daugiausia apatinius, o kai ištraukė iš skalbyklės savo apatines kelnaites ir jas išlygino, ponas Tiberijus pasakė: Ant jūsų jos neabejotinai puikiai atrodo. Tai buvo nei šis, nei tas, begėdystė, bjaurastis. Rebeka, nuleidusi šiuos žodžius negirdomis, pakabino kelnaites ir išdžiaustė kitus skalbinius. Ponas Tiberijus pakeitė temą. Vakare žmona man apie tai papasakojo, o aš, aišku, turėjau tučtuojau pulti į pusrūsį ir įspėti poną Tiberijų, bet to nepadariau. Namotąsyk grįžau vėlai, žmona jau gulėjo lovoje ir visa tai man išklojo, kai atsiguliau šalia jos. Pasibaisėjau ir pasakiau, kad ryte su juo pasikalbėsiu, tačiau žodžio netesėjau, – kita mano klaida.

Vasario 19-ąją ant kilimėlio prie durų Rebeka rado laišką, meilės laišką, ir vakare man parodė. Laiškas buvo parašytas tvarkinga, beveik vaikiška rašysena, be rašybos klaidų. Ponas Tiberijus rašė, kad ji esanti labai graži ir labai maloni ir kad jis ją mylįs, tačiau jis užaugęs vaikų namuose ir todėl linkęs į nesaikingus jausmus. Tai buvo absurdiška, pratrūkau juoktis. Bjaurus riebus nykštukas įsimylėjo mano gražią ir protingą žmoną. Ko gero, taip jai ir pasakiau. Per kitus septynis mėnesius pagalvoję, pasakėme ir padarėme daug ką, kas kirtosi su mūsų įvaizdavimu apie mus pačius, su tuo, ką vadinu mūsų nepriartingu biurgeriškumu. Tada viskas ir prasidėjo – nuo kalbos, nuo puikybės.

Svarsčiau, ką reiškia tai, kad jis užaugęs vaikų namuose, ar dėl to jis yra itin pavojingas, nes pažįsta juodąją gyvenimo pusę, ar visiškai nepavojingas, nes neturi šeimos užnugario. Atsakymo neradau ir negalėjau rasti, nes neturiu jokios patirties su vaikų namų auklėtiniais, tačiau mažumėlę nusiraminau, kadangi ponas Tiberijus aiškiai pajėgė suvokti sau leidęs nederamą pastabą. Prisipažinimą apie kilmę palaikiau atsiprašymu. Maniau, su tokiu žmogumi pajėgsiu susidoroti. Su laišku rankose nulipau į rūšį ir pabeldžiau į jo duris. Niekas nė nekrebžtelėjo, bute buvo tylu, negirdėjau veikiančio televizoriaus. Paskambinau, pašaukiau vardu – jokio atgarsio. Buvau įsitikinęs, kad jis namie, vakarais iš namų jis nekeldavo kojos. Vadinasi, pasislėpė, taigi bijo. Tai irgi mane nuramino. Nuo pat pradžių aš nepakankamai įvertinau poną Tiberijų.

Vasario 22 d.: Ant kilimėlio prie mūsų durų guli Rebekai skirta knyga – Fransio Skoto Ficdžeraldo *Didysis Getsbis*. Spėliojame, ar čia slypi kokia nors užuomina. Atmintis nieko nepasufleruoja. Pusę nakties skaitinėju knygą, bet nerandu nieko, ką galėčiau susieti su mumis ir ponu Tiberijumi.

Kovo 10 d.: Rebeka skambina man į biurą. Girdžiu, kad ji susijaudinusi, sukrėsta. Ponas Tiberijus vėl parašė jai laišką. Eidamas pro mūsų duris jis netyčia nugirdęs ją sakant „nusimauk kelnes“. Tai esą gali reikšti, kad vaikai tvirkinami. Jis pats kaip vaikų namų auklėtinis buvęs tvirkinamas. Todėl šiuo klausimu jis esąs „jautrus, gal pernelyg jautrus“. Sakau, kad tuojau pat grįšiu namo ir su juo pakalbėsiu, pakalbėsiu be užuolankų, sakau. Tą jau padariau, atsako Rebeka, aš jį apstaugiau. Ponui Tiberijui ji bus užkūrusi tikrą pragarą.

Šiandien man gėda dėl šių žodžių. Anuomet parašiau juos lengva ranka, o juk puikiai žinojau, kas dedasi, kai mano žmona paleidžia gerklę.

Vis tiek atvažiuoju, pasakiau. Sekretorė iškvietė man taksi, išpuoliau į gatvę, nekantriai laukiau. Važiuodamas svarsčiau, ar turėčiau primušti poną Tiberijų, tačiau nuo dešimties metų su niekuo nesimušiau, išskyrus savo broliuką, bet tos peštynės nebuvo rimtos. Nemanau, kad konfliktus reikėtų spręsti jėga, nors metai, kai dalyvavau judėjime už taiką, jau seniai praėjo. Ap-rėksiu jį, mintijau važiuodamas taksi. Kita vertus, niekada ant nieko nerėkiau, net ant savo vaikų. Kai būna sunku, išvažiuoju, ramybė, šaltumas, bet gerklės laidyti aš nelinkęs. Nors gal galėčiau prapliupti, svarsčiau, truputį pašūkauti, gal poną Tiberijų tai paveiktų. Lemtinga, tačiau kad ir kaip buvau įtūžęs dėl tokios kiaulystės, šiek tiek nusiraminau. Jis svaičiotojas, tai aišku, pa-rašiau dienoraštyje. Jeigu žmogus, išgirdęs paliepiamą nusimauti kelnes, pagalvoja apie tvirkinimą, tai jis tikrai svaičiotojas. Šei-moje, kurioje yra mažų vaikų, šie žodžiai nuskamba dešimt kartų per dieną. Nė vienas, tikrai norintis mums pakenkti, neišsaky-s tokio juokingo, paiko priekaišto. Bet ar galime gyventi po vienu stogu su žmogumi, kuriam kyla tokios mintys? Argi tai nėra pasi-šlykštėtina? Pavojaus neįžvelgiau, įžvelgiau nuolatinį nejaukumą.

Parvažiavęs namo pirmiausia nuėjau į mūsų butą. Apka-biniau žmoną ir vaikus, kurie nieko negirdėjo ir dabar nustebo taip anksti sulaukę tėčio. Žmona jau buvo nusiraminiusi. Per tą laiką ponas Tiberijus buvo užėjęs atsiprašyti, tūkstantį kartų. Jis pats nesuprantas, kaip jam šovusi į galvą tokia nesąmonė, retsy-kiais jam „užplaukią“, matyt, tai susiję su vaikų namuose praleis-tais metais. Jis tik trokštąs palaikyti gerus kaimyniškus santykius, ateityje taip ir elgsiąsis, be jokių abejonių. Gal vis tiek turėčiau su juo pasikalbėti, paklausiau žmonos – dar viena klaida. Nereikėjo leisti spręsti jai. Ji išsikrovė staugdama, nusiramino, pasikalbė-jusi su ponu Tiberijumi ir išklausiusi begalės jo atsiprašymų.

Tikėjosi, kad jis pasitaisys. O aš, užuot nulipęs į apačią, lengvai šią viltį priėmiau.

Paskui penkias savaites buvo ramu. Jautėmės pasielgę teisingai. Išmintingai pamiršome šią nemalonią istoriją. Ponas Tiberijus nebesirodė, nepalikinėjo Rebekai nei valgių, nei knygų. Kartais girdėdavome Dastino Hofmano įgarsintojo balsą, kartais – kaip tualete nuleidžiamas vanduo.

Tų metų balandžio 15-ąją išskridau į vestuves į Bali, per Frankfurtą ir Singapūrą. Keliavau vienas, be žmonos ir vaikų. Trumpai pasitarę nusprendėme, kad penkių dienų kelionė su dviem keturiolikos valandų skrydžiais mažus vaikus per daug išvargintų, o kur dar šešių valandų laiko skirtumas. Tačiau turiu prisipažinti, kad man tai labai tiko. Be abejo, su Pauliumi ir Fėja tikrai būtume susitvarkę, bet aš to visiškai nenorėjau ir, jeigu gerai prisimenu, būtent aš pasakiau, kad negalime imti vaikų į tokią išvyką. Rebeka sutiko su mano nuomone.

Čia turiu parašyti porą žodžių apie mūsų santuoką, kaip mums klojosi, kai įsisukome į šitą sumaištį. Švelniai tariant, mūsų santuoka išgyveno sunkius laikus, ir bijau, kad dėl to kaltas visų pirma buvau aš. Tai nebuvo tikras pakrikimas įprastine prasme, nebuvo begalinių barnių, trunkamo durimis, išėjimo iš namų, neapykantos, ne, nieko panašaus, tiesiog bėgant metams aš nuo santuokos atsiribojau. Kalbu ne apie vaikus; esu tėvas, kuris dievina savo atžalas, su jomis žaidžia, su jomis kalbasi, esu tėvas, kuris niekada nebūna toks laimingas kaip su savo vaikais. Kalbu apie santuoką, apie santykius su žmona. Nežinau, nuo ko tai prasidėjo; manau, niekada nežinai, nuo ko tai prasideda, nebent sprogtų bomba, aiškiai iškiltų neištikimybė ar kas nors panašaus, tačiau mūsų atveju to nebuvo. Turbūt geriausia bus pasakyti taip: nuo santuokos nusišalinau per laiką. Dažnai

bandydavau prisiminti, kada suvokiau, kad kažkas ne taip, kad atsakymas į klausimą apie santuoką nebeatitinka tikrovės. Juk į tokį klausimą paprastai atsakoma „gerai“ arba „kuo puikiau siai“ ir optimistiškai nusišypsoma. Taip ir aš atsakydavau, nors tai seniai buvo netiesa.

Ieškodamas to momento, kada pirmą kartą tapau sąžiningas pats sau, prisiminiau vakarą „Hedino“ restorane, viename iš daugelio tikrai gerų šio miesto restoranų, jis turi vieną *Michelin* žvaigždutę ir aštuoniolika *Gault-Millau* taškų. Aplink stalus sėdėjo poros arba kompanijos ir šventiškai vakarieniavo, nes vakarienė „Hedine“ kaipmat sukuria šventinę nuotaiką, net jeigu ir ateitum čia dar ne šventiškai nusiteikęs. Tik prie vieno stalo sėdėjo vienišas vyras, jis taip pat šventiškai vakarieniavo, šventė pats su savimi, valgė šešis patiekalus, jūrų ežį su pipirinėmis uosrūtėmis ir ananasais, paskui jūrų ausis, paskui dryžąjį ešerį su baltaisiais trumais ir dvidešimties metų senumo ryžių vynu, paskui kurapką su kinišku medumi ir briuseliniais kopūstais, paskui „Diamond Label“ jautieną su burokėliais ir juodaisiais trumais ir galiausiai sūdyto sviesto karamelę su pasifloromis ir japoniniais kaštainiais, užgerdamas somelję rekomenduotu vynu, o tarp patiekalų tasai vienišas vyras minkštu pieštuku braižė eskizų bloknote. Jis braižė individualaus namo projektus, lengva ranka juos atmesdavo ir tai darydamas atrodė patenkintas, net laimingas, ir nors ant kėdės priešais niekas nesėdėjo, jam nieko netrūko. Tas vyras buvau aš. Tą vakarą mano nuotaika apniuko tik vieną kartą, šmėkstelėjus minčiai, kad vis dėlto mažumėlę keista, jog valandomis, kurios tradiciškai priklausė dviem, aš mėgaujuosi vienas, o mano žmona tuo tarpu sėdi namie, skaito knygą ir sergi mūsų vaikų miegą. Tada ir suvokiau, kad nenoriu būti su žmona, kad jos vengiu, kad mano

laimingiausios valandos būna su vaikais arba vienumoje. Daugiau apie tai negalvoju, nuvijau tą mintį šalin. Jūrų ausies kriauklę parsinešiau namo, ji išmarginta juodais ir perlamutriniais raštais ir atrodo prabangiai. Gavau iš vieno japono, ketinančio įsikurti Berlyne, pasakiau žmonai, nors nė nežinojau, ar jūrų ausis, dar vadinama Abalonės kriaukle, kaip nors susijusi su Japonija, ir kodėl gi aš turėčiau turėti užsakovą japoną? Niekada neturėjau. Rebeka pasidžiaugė ir nieko neklausinėjo.

Vakarieniauti jau senokai vaikščiojau vienas. Tai prasidėjo tais laikais, kai savo santuoką dar galėjau vadinti laiminga. Turėjau įvykdyti užsakymą, vėlavau, teko dirbuotis naktimis ir nebenorėjau užsisakinėti picų arba azijietiško maisto. Išeidavau iš biuro ir įsitaisydavau itališkame restoranėlyje, esančiame netoliese. Ten piešdavau eskizus, kartais pasiimdavau nešiojamąjį kompiuterį. Žmona neprieštaravo, suprato, kad neįveiksiu šio darbo nepasėdėjęs vakarais. Tačiau valgyti pas italą man netrukus atsibodo, nes jis niekada nekeitė valgiaraščio, be to, yra visai ne italas, o bulgaras, vaidinantis italą. Niekio neturiu prieš bulgarus, tikrai ne, bet jeigu einu valgyti pas italą, tai ir noriu matyti italus, sakančius *prego* ir *grazie*, o jeigu labai nori, tai ir *grazie dottore*, nors daktaro laipsnio neturiu. Bulgaras irgi tai sakė, labai maloniai ir su itališkai skambančiu akcentu, tačiau sužinojęs, kad jis bulgaras, susiradau kitą restoraną, geresnį, paskui dar geresnį, kol tapau gurmanu, brangus malonumas, tiesą sakant, per daug brangus, bet man buvo tas pats. Žmonai nesakiau, kur leidžiu vakarus. Ji manė, kad sėdžiu biure arba pigiame, paprastame itališkame restoranėlyje netoli biuro, bet, žinoma, stebėjosi, kodėl taip greitai ištirpsta pinigai.

Vengiau jos ir namie. Grįžęs neprisėdavau šalia jos virtuvėje, kur ji skusdavo morkas arba bulves, bet droždavau į vaikų

kambarį pas vaikus, ir tai buvo lengva pateisinti, esą vaikai visą dieną nematė tėčio, o vaikams juk reikalingas tėvas, tai savaime suprantama. Tai iš tikrųjų tiesa, tačiau, kad ir kaip nesmagu pripažinti, man jie buvo savotiškas apsauginis skydas, kad nereikėtų likti vienam su žmona. Pažiūrėdavau į ją, jei apskritai pažiūrėdavau, bet jos grožis manęs nejaudino; klausydavausi jos, jei apskritai klausydavausi, bet jos žodžiai manęs nepasiekdavo. Kas ginė mane šalin? Kas stūmė mane nuo moters, kurią kitados labai mylėjau?

Žinau, kad „nežinau“ nėra vykęs atsakymas. Tačiau kaip tik nuo to tenka pradėti, čia yra kažkas nepaaiškinamo, kažkas pamėkliško. Vis mažiau jaučiausi dalimi poros, kuria buvome, traukiausi nepastebimai, pamažu, traukiausi nesąmoningai, be jokio nepasitenkinimo savo žmona. Tiesiog laikiausi nuošaly ir iš pradžių net nejaučiau, kad taip elgiuosi. Mobilieji telefonai leidžia lengvai nutolti vienam nuo kito, neprarandant ryšio. Džiaugdavausi gavęs meilią žmonos žinutę, būdamas „Belugoje“, „Stranz“, „Axel Schwicht“ ar „Lunoje“, tarp patiekalų arba kai kiek įsižeidęs spoksodavau į du šimtus keturiasdešimt penkis eurus viršijančią sąskaitą, suprantama, neįskaičiuojant arbatpinių, taigi du šimtai septyniasdešimt eurų, šykštauti nedera. Meiliai atrašydavau Rebekai. Nebuvau vienišas; kai turi šeimą, net būdamas vienas nesi vienišas, nes žinai, kad bet kada gali grįžti namo, pas tavo mylinčius žmones. Taip buvimas vienam gali tapti malonumu. Pavalgęs namo paprastai neskubėdavau, susirasdavau kokį nors barą, išgerdavau stiklą negronio ir retsykais papasakodavau barmenui apie savo šeimą, apie nuostabius vaikus ir gražią, protingą ir nepakartojamą žmoną, o kadangi nenorėdavau, kad barmenas imtų stebėtis, kodėl nesėdžiu su ta savo gražia, protinga ir nepakartojama žmona, sakydavausi gyvenęs

Frankfurte, komandiruotė į Berlyną, kankina ilgesys. Pypt, SMS, tai ji, sakydavau. Taaaip pavargau, perskaitydavau, ramiai darbuokis, mano vargšeli, ir pabučiuok mane, kai atsigulsi į lovą, gerai? Ji eina miegoti, sakydavau barmenui, o jis sumaišydavo man dar vieną negronį ir abu sujaudinti šyptelėdavome. Tokiais atvejais dažnai vartodavau žodį „neišardoma“; mes taip pat turime problemų, aiškindavau barmenams, draugams ir pažįstamiems, kartais sekasi geriau, kartais prasčiau, na, visiems taip būna, bet viena yra visiškai aišku: mūsų santuoka neišardoma. Koks stiprus žodis. Gal nuo to viskas ir prasidėjo, nuo šito žodžio, išreiškiančio absoliučią vienybę, amžinumą. Buvau patenkintas, tvirtindamas apie neišardomą santuoką. Kaip kvaila būtent tokiu metu šitaip apibūdinti savo santuoką, tokiu metu, kai santuoka nebesiremia visuotinai priimtomis elgesio normomis. Susitinki, veiki ką nori, išsiskiri, viskas puiku, nepažeista jokia elgesio norma, nes šioje srityje jų tiesiog nebėra. Susidoroti turime patys.

Mudviem su Rebeka ne itin pavyko. Grįžęs namo, nejučia pritildydavau balsą, šiek tiek susigūždavau, sumažėdavau, sulėtėdavau, tapdavau nepastebimas, nejudrus. Taip įžengdavau pro duris, apsikabindavome, tardavau porą įprastinių frazių žmonai ir prašpdavau vaikų kambariuose. Praleidęs keletą valandų su Pauliumi ir Fėja, ne šnekėdavausi su žmona, o skaitydavau knygą, vakaras slinkdavo nebendraudant, tačiau persmelktas neišardomos santuokos dvasia. Turbūt taip ir buvo. Raminau save šiuo stipriu ir baisiu žodžiu, tam tikrais momentais suvokdamas, kad mano santuoka miršta lėta mirtimi.

Esu tylenis, žmogus, nieko nepasigendantis, kai dienų dienas neprataria ar neišgirsta nė žodžio, nuolat pastebiu tai, nugrimzdamas į apmąstymus, penkios dienos Amrume, pasivaikščiojimai

po vatus, po kopas, svarstymai, eskizai kavinėse, restoranuose, trumpi pokalbiai su padavėjais, užsakymas ir atsiskaitymas, jokie tuščiažodžiavimo. Man gera su savimi pačiu. Kartą pamaniau, kad tikriausiai esu vienintelis žmogus, su kuriuo man niekada nebūna nuobodu. Be to, guodžiausi mintimi, kad vieninteliai pašnekesiai, per kuriuos nekyla jokių nesusipratimų, yra pašnekesiai su savimi, tiesiog svaigau nuo tokios minties. Koks buvau kvailas.

Tiesą pasakius, su mano žmona nuobodžiauti neįmanoma. Ji protingesnė už mane ir už visus mano pažįstamus, ji šneki ir linksma, giedro ir taikaus būdo, turi puikų humoro jausmą, o visa jos esybė iki pat lengvos eigasties persmelkta subtilios elegancijos. Sėdintį namie prie rašomojo stalo ji gali mane išgąsdinti, netikėtai priėjusi iš užpakalio ir uždėjusi ranką man ant peties. Negirdžiu jos atplaukiant, nors Rebeka net namie mėgsta avėti aukštakulnius, o juk mūsų bute parketo grindys. Gerai, dirbdamas galiu labai įsigilinti, bet ar pažįstate moterį, kuri sugebėtų su aukštakulniais beveik be garso žengti parketu? Viena tarnaitė taip yra pasakiusi apie poetę Aną Achmatovą: „Vaikščiodama ji neliečia kojomis žemės...“ Tokia ir mano žmona.

Gal tik su balsu jai nelabai pasisekė – jos balsas aukštas ir dažnai užlūžta, tačiau dažniausiai tai jokia bėda. Mūsų kasdieniai barniai – nieko baisaus, tai veikiau ginčai, kuriuos greitai išsprendžiame. Randolfairandolfairandolfai, purtydama galvą sako Rebeka, kai būna iškloti visi esminiai dalykai ir lieka tik griovikiškų ir konfliktą aštrinančių pasikartojimų grėsmė. Rebekarebekarebeka, jau šiepdamasis atsakau aš tuo pačiu priekaištaujančiu ir atlaidžiu tonu, ir taip pat purtau galvą. Arba aš sakau Rebekarebekarebeka, o ji atsako Randolfairandolfairandolfai. Be šito susitaikymo aido niekada neapsieiname, galime pasikliauti vienas kitu.

Deja, egzistuoja ne vien šie kasdieniai barniai. Mano žmona, tokia nuostabiai taiki ir giedra, gali visiškai netekti savitvardos, gali sprogti kaip koks savižudis teroristas – nors palyginimas ir neskoningas, jis kažkaip tinka, nes ištikta tokio priepuolio Rebeka praranda savo grožį ir žudyte mane žudo. Negaliu tiksliai įvardyti, kas sukelia tuos sproгимus, dažniausiai tai būna keistos smulkmenos. Pavyzdžiui, kartą pranešiau, kad sausio pirmosios vakarą išvyksiu į komandiruotę į Miuncheną, nes ankstų kitos dienos rytą turėsiu susitikimą. Man nė nedingtelėjo, kad tai galėtų sukelti problemų, nes sausio pirmoji ir šeimos, ir bendravimo požiūriu yra tuščia diena: pagirioji, per televizorių žiūri naujajam slidinėjimo varžybas, svarstai, ar tikrai reikia įgyvendinti visus gerus ketinimus, ir anksti eini gulti. Sausio pirmąją visi tokie nekalbūs ir užsiėmę vien savimi, koks aš būnu beveik kiaurus metus. Tačiau išgirdusi mano planus Rebeka pratrūko rėkti, kaip man šovę į galvą tokią šventinę dieną palikti šeimą likimo valiai, ar jau išvis nebesą jokių ribų. Ketinau ją nuraminti, priminti, kokia tingi būna šita diena, bet jau iš jos veido ir laikysenos mačiau, kad viskas veltui. Rebeka pašoko nuo kėdės, rėkė ir rėkė, akys išplėstos, oda patamsėjusi, ant kaklo išsprogusios gyslos. Ranka ištiesta, smilius nukreiptas į mane – kaip ietis. Turiu prisipažinti, kad mane šitie priepuoliai visiškai išmuša iš vėžių. Sustingstu, raumenys susitraukia, tik širdis daužosi kaip pašėlus, o galva, regis, sprogs ir iš jos ištekės smegenys. Nuogąstauju, kad tokiomis akimirkos jaučiu baimę, noriu sprukti, bet negaliu pajudėti, noriu ką nors pasakyti, bet negaliu pratarti nė žodžio, tampo akmeniu su kunkuliuojančiu vidumi.

Savo įtūžį Rebeka suvaldo tik ką nors sudaužiusi, ji trenkia į grindis taurę arba paleidžia į sieną lėkštę. Seniau virtuvėje arba svetainėje ji čiupdavo iš vaisių dubens apelsinus ir taip smarkiai

sviesdavo į sieną, kad jie ištikšdavo. Viską sudėjus tai buvo brangiausias variantas, mat norime, kad namie būtų gražu, tad tapetams perklijuoti arba sienai perdažyti tekdavo samdyti meistrus. Todėl nebeperkame apelsinų. Vos ką nors sudaužiusi Rebeka nurimsta, apkabina mane, meiliai ir kartu tvirtai, atsiprašau, kužda man į ausį ir glosto man galvą. Aš tik pamažu išsivaduoju iš stingučio. Tada pasakau, kad jau atleidau, ir kartu su ja renku šukes. Tokie priepuoliai pasitaiko nedažnai, gal porą trejetą sykių per metus. Esame apie tai kalbėjęsi, Rebeka taip pat nežino, kas jai tada užaina, ir nežino, kaip to išvengti. Sutarėme, kad man teks tai išverti. Ar pajėgsi, paklausė ji manęs. Žinoma, atsakiau ir ją pabučiavau, tačiau neslėpsiu, kad kartais jaučiuosi įsitempęs, kai sėdint su žmona nevyrauja tobula darna, arba kad kartais elgiuosi itin maloniai, idant nesukelčiau priepuolio. Tada pats sau nelabai patinku.

Rebekos priepuoliai stumia mane nuo jos, pasakiau savo broliukui, mudviem drauge stovint prie baro „Blume“, mažoje senoje užėjoje netoli Vinterfelto aikštės. Visada ten einame, kai jis būna Berlyne. Kalta ne ji, o tu, atsakė jis. Bet kodėl ji šitaip mane puola, paklausiau. Nes verti ją badauti. Ne, paprieštaravau, jeigu ji šitaip manęs nepultų, neversčiau jos badauti. Liaukis, atkirto broliukas, paprasčiausiai pabandyk nenusiplauti. Aš, atkakliai: Juk aš nenusiplaunu. Nusiplauni, nenusileido jis, ir anksčiau buvo lygiai taip pat, sėdėjome su mama prie stalo ir žaidėme, o tu nusiplovei. Nes tėvas gadino visiems nuotaiką, tariau. Ir tada brolis pasakė žodžius, kurių negaliu pakęsti: Tu visai toks kaip jis. Tai netiesa, o jeigu ir būtų tiesa, nenorėčiau, kad man tai primintų. Delnu stuktelėjau broliukui į petį, nelabai smarkiai, bet ir ne švelniai. Jis atsakė tuo pačiu, tiesa, kiek smarkiau. Negronis, kurį laikiau kairėje rankoje, kliustelėjo man ant

kelnių. Pastačiau stiklą, pašokau ir nutraukiau broliuką nuo taburetės, jam iš marškinių ištrūko dvi sagos. Susigrūmėme, bet tik trumpai, nes tarp mudviejų įsispraudė barmenas. Ponai, verčiau nešdinkitės, tarė jis. Susimokėjome ir išėjome, lauke pasijuokėme, kad tokioje situacijoje jis dar pavadino mus ponais; apsikabinome, patraukėme tolyn ir iki paryčių gerėme negronį.

Kai priešpiet pabudau, broliukas sėdėjo virtuvėje su Rebeka ir gerė kavą, o ji siuvo jam į marškinius sagas. Gali jam neaiškinti, kad nuo genų nepabėgsime, atšiauriai mestelėjau žmonai, jis ir be tavęs tai žino. Viskas gerai, tarė broliukas. Dar pastovėjau tarpduryje, tada Rebeka padėjo į šalį marškinius, sagą, adatą ir siūlus, pakilo ir mane apglėbė. Man patinka tavo genai, pasakė ji. Uždėjau dešinę ranką jai ant klubų. Broliukas atsistojo, priešė prie mūsų, paėmė mano kairę ir uždėjo ją Rebekai ant peties. Eikite, paragino.

Prieš ponui Tiberijui pradant mus terorizuoti, savaitių savaites gyvenome apimti sunkiai pakeliamos apatijos. Rebeka liovėsi dėl manęs kovoti. Nebeklausinėjo: Kas tau? Šiaip ar taip, visada sulaukdavo to paties atsakymo: Nieko. Toks atsakymas yra baisiausias iš visų, jį reikėtų uždrausti ir draudimą įtvirtinti vedybų sutartyje, nes toks atsakymas beveik niekada nebūna teisingas ir verčia kitus jaustis bejėgiškai. Nieko nieku neįveiksi. Gyvenau laukdamas, kad mūsų pašnekesiai taps banalūs, ir jie tikrai tapo banalūs, įgudome paversti juos banaliais, tiksliau tariant, aš įgudau. Tad mano lūkesčiai visada išsipildydavo, o tada lengva pasijusti teisuoliu.

Kad ir kaip keista, tuo metu seksas tarp mudviejų buvo pasakiškas, nors tikriausiai turėčiau sakyti, kad tai man seksas su žmona buvo nuostabus. Tačiau ilgai to nesupratau. Svaigau nuo jos kūno, nerdavau į bedugnes, bauginančiai dangiškas,

nes nejučiau jokio pagrindo, jokių stabdžių. Geras seksas – tai kristi aukštyn. Lovoje tampu auksaburniu, gal kiek vulgaroku, atvirai sakant, bet ir sugebu išpažinti meilę, ypatingumą, amžinumą. Visa tai kartojau ir sunkiais mudviem laikais, ir šiuose žodžiuose glūdėjo tiesa, kurios tikriausiai būta ne vien tokiomis akimirkomis, tačiau patirdamas stiprius orgazmus niekada apie tai negalvojau.

Likus maždaug savaitei iki mano kelionės į Balį, kai pasi- mylėjęs grimzdau į miegą, žmona manęs paklausė: Su kuo tu ką tik mylėjaisi? Su tavim, atsiliepiu nieko nesuprasdamas. Ne, pareiškė ji, ne, dabar mylėjaisi ne su ta moterimi, kurios die- nomis nė nepastebi. Nėra kitos, apie kurią galvočiau, pasakiau nemeluodamas. Neturėjau jokių meilės nuotykių, jokių geismų. Ar manai, kad įsitaisiau meilužę, paklausiau Rebekos. Ne, atsakė ji, nemanau, kad turi meilužę. Apsiverčiau ant kito šono ir už- dėjau ranką jai ant nugaros: Aš ne tik negalvoju apie jokią kitą moterį, apskritai nėra jokios moters, apie kurią galėčiau galvoti. Vakaraus, kai nesu namie, tikrai būnu vienas, tariau, mažumėlę sujaudintas savo tyrumo. Žinau, atsakė Rebeka. Iš kur žinai, pa- klausiau. Rebeka prisipažino mane pasekusi, praėjusią savaitę, ir mačiusi mane „Lunoje“. Tu mane sekei, pasipiktinau. Norėjusi žinoti, kas mane taip stumia nuo jos, paaiškino Rebeka, todėl vieną vakarą pasekusi ir išvydusi savo vyrą brangiame resto- rane, vienui vieną prie stalo, apsupto kitų stalų, prie kurių sėdėjo poros, ir šitas vyras, jos vyras, labai lėtai kėlęs prie burnos šakutę su kšneliu keptos dešrelės ir žiūrėjęs į tą keptą dešrelę taip, lyg gėrėtusi nuostabia gėle, paskui šita kepta dešrelė dingusi jo bur- noje, o jis užsimerkęs ir kramtęs šią keptą dešrelę su didžiausio susižavėjimo išraiška. Rebeka iš tiesų nuolat kartojė „kepta deš- relė“, ir tai buvo teisybė, tą vakarą „Lunoje“ kaip trečią patiekalą

valgiau keptą naminę veršienos dešrelę su lapiniais burokėliais ir juodaisiais trumais.

Tą akimirką man prieš akis iškilo liūdnas vaizdas. Mano žmona su žydru lietpalčiu stovi prie „Lunos“ lango ir stebi savo vyrą, kuris vieniui vienas mėgaujasi šventiška vakariene. Kad būtų dar liūdniau, įsivaizdavau lietų, nors nesu tikras, ar tą vakarą ištis lijo. O žinai, kas buvo paskui, paklausė Rebeka; mano ranka tebebuvo padėta jai ant nugaros. Suvalgęs keptą dešrelę paėmei telefoną ir pasiuntei man žinutę: Dar dirbu, myliu, bučiuoju. Dabar Rebeka verkė. Aš nemelavau, atsakiau, dar braižiau projektus. Tikrai taip, nuolankiai sutiko ji, tikrai braižei. Ir vis dėlto, kalbėjo Rebeka, nežinau, kas yra blogiau – užklupti tave ten su kita moterimi ar vieną. Apgailėstauju, tariau. Rebeka pasikėlė, jos smilius nukrypo į mane. O vis dėlto žinau, suriko ji, kas blogiau. Blogiausia yra tuščia kėdė prieš tave, nes tuščia kėdė tau geriau už mane. Rebekos balsas vis kilo, mane apėmė panika, širdis daužėsi. Jei ten būtų sėdėjusi moteris su papais ir subine, spiegtė Rebeka, tegu su gražiausiais papais ir gražiausia subine visame pasaulyje, galėčiau su ja varžytis, bet negaliu varžytis su tuščia kėde, neišmanau, kaip varžytis su tuščia kėde. Ji čiupo žadintuvą, stovintį ant jos naktinio staliuko, nes ji visada norėdavo palįsti po dušu prieš pabundant vaikams, ir sviedė į sieną, o jis sudužo. Mamyte? Tarpduryje stovėjo Fėja su pliušine avyte po pažastimi. Rebeka šoko iš lovos, pripuolė prie jos ir užsikėlė sau ant klubo. Žiūrėjau, kaip jiedvi dingsta, paskui išgirdau kuždantis ir dainuojant; nors Rebekos balsas ir aukštas, ji gražiai dainuoja. Po penkiolikos minučių ji grįžo, atsigulė į lovą, stipriai prie manęs prisispaudė ir sukišo pirštus man į plaukus. Myliesi ne su manimi, po valandėlės prabilo ji, balsas skambėjo ramiai, myliesi su savimi, kaifuoji nuo savęs, o manimi naudojiesi kaip

instrumentu. Netiesa, pasipiktinau. Šššš, sušnypštė Rebeka ir ramindama pažiūrėjo į mane, turiu galvoje gražų instrumentą, Stradivarijaus smuiką, kažką tauraus, brangaus, naudojiesi manimi taip, kaip virtuozas smuikininkas naudojasi savo smuiku, aistringai, meiliai, švelniai, tu labai švelnus, bet jeigu čia gulėtų kita moteris, svaigtum lygiai taip pat, nes svarbu tu pats, o ne moteris. Žiojaisi protestuoti, tačiau Rebeka uždėjo pirštą man ant lūpų, vėl sušnypštė šššš ir pasiūlė miegoti.

Tą naktį ilgai nesudėjau bluosto, ieškodamas įrodymų, paneigiančių jos žodžius, bet radau jų ne kažin kiek. Ryte paklausiau, ar jai nepatinka seksas su manimi, o ji atsakė: Anaipol, man patinka seksas su tavimi, puiku, kad galiu prisidėti. Panniuręs išėjau į darbą, tačiau netrukus nuotaika pasitaisė. Mane guodė daugybė dalykų. Vis dėlto seksas buvo geras, vis dėlto mūsų santuoka buvo neišardoma, vis dėlto atostogos būdavo vykusios, vis dėlto Kalėdos būdavo smagios, vis dėlto mylėjau savo žmoną, šiaip ar taip, drąsiai galėjau taip teigti, vis dėlto mes buvome puiki šeima, ir tikrai tokia buvome, visada be jokių išimčių buvome linksmi su vaikais, mano nusišalinimo jie nejautė.

Ilgai trunkančių santuokų keblumas tas, kad susikaupia daugybė istorijų. Norėdamas nusiraminti bet kada galėdavau prisiminti kokią nors gražią istoriją, ir ji turėdavo savo tiesą. Vengdamas žmonos galėdavau prisiminti kokią nors negražią istoriją, ir ji taip pat turėdavo savo tiesą. Taigi prisimindavau būtent tai, ko tuo momentu reikėdavo, ir nieko nekeičiau. Mano protingoji žmona tai vadina „vis tiek“ pasaulio pranašumu. Mes – tavo šeima, mes visada čia, turi mus be jokių pastangų, turi mus vis tiek, tai tavo laimė ir mūsų prakeiksmas, nes nejauti spaudimo ką nors keisti. Man reikėtų sugriauti šitą „vis tiek“ pasaulį, reikėtų tave palikti arba įsitaisyti meilužį, bet to nenoriu,

esu tavo žmona, kalbėjo man žmona. Tokie žodžiai mane su-
jaudindavo, užsibrėždavau ką nors pagaliau pakeisti, pagaliau
išbristi iš savo atskirybės. Dažnai užsibrėždavau, esu žmogus,
nuolat atsisveikinantis, mėgstantis sau kartoti: „dar vieną vie-
nintelį sykį“ arba „tai paskutinis sykis“. Kartodavau sau tai „He-
dine“, „Belugoje“, „Lunoje“, „Stranze“, dažnai sau prisiekinėjau:
paskutinė vienatvės šventė iškilmingai vakarieniaujant, ateityje
vakarosiu tik su Rebeka, tačiau netrukus vėl sėdėdavau ten, užsi-
ėmęs savižvalga. Nelaiminga santuoka kaip žmogų patenkinantis
gyvenimo būdas – gal ir esama tokio dalyko.

Išvykstant į Balį žmona nenuvežė manęs į oro uostą, nes vežė
vaikus į kažkokią šventę. Bučiny koridoriuje, skubotas apsikabi-
nimas, Fėja pravirko. Iš karto užsibrėžiau niekada daugiau neke-
liauti be šeimos. O kadangi tai būsianti mano paskutinė kelionė
be šeimos, pasiryžau ja mėgautis ir skrisdamas pusiau su bėda
apraminau nešvarią sąžinę. Taip jau buvo. Apie poną Tiberijų
negalvojau.

Denpasaroro oro uoste mane pasitiko mano bičiulis Štėfanas.
Buvome pažįstami nuo alternatyviosios civilinės tarnybos laikų,
taigi jau seniai. Jis baigė verslo administravimą ir kaip „Deutsche
Bank“ darbuotojas išvyko į Džakartą, kur vedė indonezietę ir
pasiliko. Dabar dirbo savarankiškai ir vykdė finansines opera-
cijas, į kurias nesigilinau. Turėjome įdomesnių pokalbių temų,
neslapukaudami šnekėdavomės apie itin asmeniškų dalykų.
Pokalbiai lytinėmis lūpomis, taip juos vadinome, o šitą pavadi-
nimą sugalvojome studijų metais, atviraudami apie intymiausias
savo mylimųjų kūno vietas. Dabar taip įvardydavome pokalbius
apie santuokos problemas, kurias išklodavome nuosekliai ana-
lizuodami patys save. Tačiau kelionė iš Denpasaroro į Seminjaką

tokioms analizėms buvo per trumpa. Pradėjome nuo naujienų ir šnekėjome apie vestuves – jo antrąsias, vėl su indoneziečių.

Iki vestuvių buvo likusios trys dienos. Apsigyvenau viešbutyje ant jūros kranto, iki pietų miegojau, dvi valandas skaičiau balkone Viljamo Folknerio *Rugpjūčio šviesą*, šiek tiek piešiau, nuomotu motoroleriu apsukau ratą po Seminjaką ir maždaug prieš keturias nuėjau į pajūrį, kur jau buvo susirinkę dauguma vestuvinių. Platus baltas paplūdimys, aukštos bangos, karštis net vėlyvą popietę. Išsinuočiau trumpą banglentę, išplaukiau į jūrą ir tykojau gerų bangų. Tokių pasitaikydavo nedažnai. Plūduriam, pasakojome apie savo profesijas ir šeimas, o atėjus gerai bangai, bandydami pagauti ją lūžtant, staigiai griūdavome ant lentų, šiek tiek pasiirdavome rankomis ir leisdavomės plukdomi į krantą. Buvo lengva, smagu, juokėmės kaip vaikai. Paskui kažkas atnešė alaus ir mes laukėme įspūdingo saulėlydžio, tačiau tarp jūros ir dangaus vis nusidriekdavo pilka debesų juosta ir saulė begėdiškai joje pradingdavo.

Kai kurie žmonės ėmė nerimauti, nes kiekvieną popietę pusę penkių paplūdimyje susėsdavo dvidešimties trisdešimties indoneziečių grupės. Jie būdavo šventiškai apsirengę, su turbais ir margomis skaromis, ir dainuodavo. Atsinešdavo dubenis su gėlėmis ir kažkokiais pailgais daiktais, atrodančiais kaip papliauškos. Penktą valandą atsistodavo, lėtai nueidavo prie jūros ir sumesdavo atsineštus daiktus į vandenį. Tada apsisukdavo ir nueidavo. Tas dovanas jūra išmesdavo indoneziečiams dar nespėjus palikti paplūdimio, bet tai jiems nerūpėjo. Du ar trys vyrai iš mūsų kompanijos tvirtino, kad tai ritualas permaldauti jūrai, atseit buvęs įspėjimas apie gresiantį cunamį. Mano bičiulis pareiškė, jog tai nesąmonė. Tačiau jo draugai, negyvenantys Azijoje, bet neva daug skaitę apie šį žemyną, laikėsi savo. Vieni

jais tikėjo, kiti ne. Nuėjau prie vandens pažiūrėti, ką sumetė indoneziečiai. Pamačiau oranžinius gėlių žiedus, pintus fetišus su auksiniais kaspinais, dubenis iš palmių lapų. Radau ir vištos kiaušinių plastikiniame maišelyje, bet nežinojau, ar jis priklausė prie kulto objektų, ar pateko į jūrą kitomis aplinkybėmis. Buvau linkęs netikėti panikieriais, bet vis dėlto dvejojau. Paplūdimyje riejosi šunys, pora berniukų spardė kamuolį, o kartais ateidavo prekijų, siūlančių pirkti laivų formos aitvarus, kai kurie pleveno virš mūsų danguje, išskleidę juodas bures. Nupirkau aitvarą savo vaikams. Stengiausi pabendrauti su kuo daugiau svečių, kad niekas netvirtintų, jog esu susikaustęs. Man buvo šiek tiek baugu dėl kalbos, kurią pasiruošiau vestuvėms.

Antrą vakarą nuėjome į „Metisą“, prabangų restoraną, pušiau atvirą, su vaizdu į ilgus baseinus, pilnus vandens lelijų, o tarp jų plaukiojo riebus dekoratyviniai karpiai. Didžėjus paleido muziką, trimitininkas akompanavo gyvai. Sėdėjome krėsluose, žiūrėjome į vandens lelijas, gurkšnojome braškinį mochtitą arba Maskvos mulą, drabužiai lipte lipo prie kūno. Ilgai šnekučiausiai su viena moterimi, Europos Sąjungos diplomate, reziduojančia Bankoke ir iš ten kuruojančia Mianmarą. Ji vilkėjo trumpą baltą Mondriano stiliaus suknelę ir pasakojo apie generolus ir opozicijos lyderę Aung San Su Kdži josios namuose prie ežero. Trupučiuką flirtavome, nieko nesiekdami, vien dėl to, kad tokia buvo vakaro nuotaika, tada prie mūsų prisėdo mano bičiulis. Diplomataė nuėjo, o mes leidomės į pokalbį lytinėmis lūpomis. Išsamiai papasakojau apie poną Tiberijų ir kiek apniukau, kai bičiulis paklausė, ar esant tokiai situacijai buvo galima palikti šeimą Berlyne. Kita vertus, kaip tik tam ir reikalingi šitokie pokalbiai. Pasakiau, kad ponas Tiberijus niekada nepriekabiavo ir kad laikau jį nepavojingiu. Paskui užsimiršau, klausydamasis trimito, ir man

atrodė, kad dar niekada negirdėjau muzikos, kuri taip jaudintų mano sielą, tačiau šitaip patetiškai turbūt nuteikė alkoholis. Pirmą valandą nakties prapliupo lietus, jo barbenimas nustelbė trimitą, laukėme taksi, automobiliai ilgai neatvažiavo, kai kurie vestuvininkai patraukė į kitą klubą, o aš nuėjau į viešbutį ir paskambinau žmonai. Ji neatsiliepė. O turėjo būti namie, Vokietijoje buvo aštunta valanda vakaro, laikas, kai guldomi vaikai. Jei būčiau buvęs su jais, būčiau paskaitęs jiems knygą. Anuomet daug kas gyvenime vyko tariamąja nuosaka. Dažnai nebūdavau namie ir gyvai įsivaizduodavau, ką daryčiau, jei būčiau su šeima. Taigi būdavau beveik su jais, bent jau mintimis, ir nusiramindavau. Staiga susirūpinau, prisiminęs poną Tiberijų. Paskambinau dar sykį ir prikalbėjau į balso paštą. Myliu tave, pasakiau galiausiai. Kitą rytą išklausiu savo balso paštą. Rebeka sakė, kad vaikams viskas gerai, jai taip pat.

Vestuvių išvakarėse bičiulis surengė bernvakarį. Jis išėjo linksmintis su vyrais, o jo nuotaka – su moterimis. Vakarieniavome kavinėje, kur mums patiekė milžiniškas porcijas kiaulienos šonkauliukų; iš pradžių mėsą nuo kaulų gremžėme aštriais peiliais, o galiausiai kaulus apgraužėme. Keliuose baruose gėrėme alų, paskui įsitaisėme klube, garsėjančiame gėrimu, į kurį įmaišoma haliucinogeninių grybų. Niekada nebandžiau narkotikų, net žolės nebuvau rūkęs, tačiau iš ratu leidžiamos taurės sriūbtelejau. Buvome aštuoniese, ant sienos kybojo gekonas, ir kažkas pasakė, kad gekonai neturi vokų, todėl drėkina akis seilėmis – štai kodėl jie nuolat kaišioja liežuvį. Nusikvatojau. Prie mūsų staliuko priėjo trys moterys ir ėmė šokti pagal muziką iš garsialbių, jų judesiai buvo santūrūs ir grakštūs. Jos buvo baliėtės, nedidukės, smulkios, jaunos, avėjo aukštakulnius ir vilkėjo bikinius su leopardo raštais; šoko mums penkias minutes. Po

pusvalandžio sugrįžo. Buvo gražios, žiūrėjau į jas ir džiaugiausi. Paskui išmečiau iš galvos. Grybų poveikio beveik nejaučiau.

Nutarėme susitikti su nuotakos būriu ir toliau švęsti mano bičiulio namuose. Man atsisėdus ant motorolerio ir laukiant kitų, prisistatė viena šokėja. Dabar dėvėjo džinsus ir baltus trumpa-rankovius marškinėlius, ilgas plaukus buvo susirišusi į uodegą raudonu kaspinu. Ji nusišypsojo man, aš nusišypsojau jai, droviai, kiek sutrikęs, nesupratau, ko ji nori. Kiti sėdo ant savo motorolierių ir nuvažiavo. Kai užvedžiau variklį, balietė atsisėdo už manęs. Nesipriešinau, kitaip nepasakysi. Nekviečiau jos – nei žodžiais, nei gestais. Galėčiau prikišti sau šypseną, bet šypstotis gal vis dėlto galima? Mergina apkabino mane per klubus, uždėjo delnus man ant pilvo ir prisiglaudė. Nuvažiavome į naktį, susiradome nuotakos būrį, moterys sėdo ant savo motorolierių ir nusekė paskui mus. Pusiaukelėje sustojome prie krautuvėlės, prisipirkome alaus, vyno, degtinės, traškučių ir šokolado. Balietė paklausė mano vardo, kelis sykius jį pakartojo, kol išmoko teisingai ištarti. Jos vardas buvo Putu.

Mano bičiulis gyveno name ant kalvų, iškilusių virš Seminjako. Namas pusiau atviras, kaip įprasta Balyje, virtuvė sujungta su baseinu. Sėdėjome virtuvėje prie baro, gėrėme, užkandžiavome ir juokėmės. Du vyrai nuo grybų kaip reikiant apsinešė, ėmė mėtyti moteris į baseiną, paskui patys pūkstelėjo, taip pat ir visi kiti. Ilgai nesispyriojau. Dar du, didžiausi ir stambiausi, kaip kokie dramblių patinai grūmėsi pievelėje prie baseino, kol abu drauge pliumptelėjo į vandenį. Putu liko sausa, atnešė mums prie baseino gėrimų, neušičiaupdami plepėjome, gėrėme ir žiūrėjome į bežvaigždį dangų. kažkas pareiškė: Tegu azijatai užkariauja pasaulį, nieko baisaus, kol turime baseinus. Visi nusikvatojo. Paskui apsirengėme mūsų bičiulio ir jo nuotakos drabužiais,

kam tiko geriau, kam prasčiau. Viena moteris iš Giotės instituto pradėjo šokti aplink skėčio nuo saulės kotą tvirtindama, jog tai stulpo šokis. Paskui su tuo skėčio kotu ėmė šokti mano bičiulis ir įsmeigė jį į virtuvės ventiliatorių. Ventiliatorius stabtelėjo, bet paskui vėl ėmė netolygiai sukstis. Juokėmės ir juokėmės, drybsojau šezlonge, Putu užmigo pievelėje šalia manęs, buvo šešta valanda ryto, svarsčiau, ar vestis merginą į savo kambarį. Pusę septynių, kai prašvito, suskambo mobilusis. Beveik visi pašoko, nes beveik visų mobiliųjų skambutis šiandien yra toks kaip senųjų telefonų, beveik visi dar neišsiskirstę vestuvinininkai puolė ieškoti savo žaisliukų. Kai kurie tik dabar pastebėję, kad išsimaudė su mobiliaisiais, prapliupo keiktis. Skambutis nutilo. Bet netrukus suskambo vėl. Sunkiai pakilau iš šezlongo, mano amžiuje jau nebesi toks vikrus, ir nupėdinau prie virtuvės baro, kur buvau pasidėjęs telefoną, matydamas, kad maudynių neišvengsiu. Garsas sklido iš ten, ekranas švietė, jame degė mano žmonos vardas. Vokietijoje buvo pusė pirmos nakties. Klausau, atsiliepiu, stengdamasis neišsiduoti, kad esu vakarėlyje. Tiberijus mūsų sode, pasakė žmona, o balse buvo girdėti panika.

Vėliau daug mažčiau, kodėl tas skambutis turėjo užklupti mane tokiu netinkamu momentu. Situacija galėjo būti palankesnė, o ne tokia frivoliška. Bet ar nelaimė renkasi tinkamą momentą? Negalime gyventi taip, kad mūsų elgesys sudarytų orias aplinkybes nelaimėi, tai būtų absurdas. Aš užbėgu už akių, nukrypstu nuo temos, neturėčiau taip elgtis. Ir kodėl negaliu nušauti galvojęs, kaip čia save pateisinti? Tikrai reikėtų liautis.

Rebeka jau buvo iškvietusi policiją. Ji anksti atsigulė, bet niekaip neužmigo, tad po valandėlės atsikėlė, ketindama atsigerti. Mūsų virtuvės langai išeina į sodą, ir kai Rebeka gerdama pažvelgė pro langą, mėnesienoje po beržu išvydo kažkokią

žmogystą. Pačios Rebekos nesimatė, nes virtuvėje ji neįjungė šviesos. Žmogysta pasitraukė nuo beržo – tai buvo ponas Tiberijus; dabar jis pasileido per sodą, atidūmė prie namo, prie laiptų į mūsų žiemos sodą, persisvėrė per turėklus ir įsispoksojo pro langą, pro mūsų dukros kambario langą. Jis smarkiai prakaitavo, tada nudūmė atgal prie beržo, užlindo už medžio, vėl atlėkė prie namo, vėl spoksojo į Fėjos kambarį. Žmona paskambino policijai, o tada man. Kur Tiberijus dabar, paklausiau. Sodo gilumoje, už komposto dėžės, atsakė žmona. Pasiimk duonriekį peilį, patariau. Jau pasiemiau, atsakė žmona. Ar visos durys užrakintos, bejėgiškai paklausiau. Žinoma, atsakė žmona, aš bijau, pasiguodė. Kodėl dar neatvyko policija, paklausiau. Dabar jis laksto po sodą, tarė ji, laksto pirmyn ir atgal, kodėl jis taip elgiasi? Juk turi atvažiuoti policija, surikau. Tada valandėlę tvyrojo tylą. Kas vyksta, rėkiau į mikrofoną, kur jis? Nebematau jo, atsiliepė žmona. Išgirdau skambutį į duris. Tai policija, paaiškino žmona. Perskambink, paprašiau. Gerai, pažadėjo ji ir baigė pokalbį.

Apsigėžčiau ir išvydau likusius vestuvininukus. Apžvelgiau tuščius butelius, pustuščius traškučių pakelius, baseiną, miegūstus žmones šezlonguose, tarp jų moterį, pažįstančią Aung San Su Kdži, ir pabudusią bei man besišypsančią Putu. Bičiulis priėjo ir paklausė, kas atsitiko. Viską jam papasakojau ir paprašiau, kad padėtų kuo greičiau išskristi namo. Jis, aišku, mane suprato ir pažadėjo visokeriopą pagalbą. Ar pasirūpinsi, kad mergaitė grįžtų namo, paklausiau. Žinoma, atsakė jis. Apsikabinome, dirstelėjau į Putu, ši klausiamai pažiūrėjo į mane, tada nuėjau prie motorolerio ir per bundantį miestą nuvažiavau į viešbutį. Iš viešbučio paskambinau žmonai, bet ji pasakė, kad policija dar neišvyko, ji atskambinsianti vėliau. Susikroviau daiktus, išsiregistravau ir buvau nuvežtas į oro uostą.